

Hamar kommunes alkoholpolitiske handlingsplan

Vedtatt av Hamar kommunestyre 24.06.20.

1. Formål

Hamar kommune har vedtatt sin kommuneplan i april 2018 som bl.a. inkluderer følgende hovedmål

- I 2030 er Hamar en av landets beste kommuner for barn og ungdom.
- I 2030 er Hamar en trygg og inkluderende kommune med rom for alle.
- I 2030 er Hamar den viktigste byen i og for innlandet.

Alkoholpolitisk handlingsplan søker å legge disse hovedmålene til grunn for en alkoholpolitikk som skal bidra til

- a. Å forebygge de alvorlige skadevirkningene som alkohol kan påføre individ og samfunn, både helsemessige, sosiale og økonomiske.
- b. At serverings- og skjenkestedene i Hamar kommune har en trygg og seriøs drift.
- c. At kommunens salgs- og skjenkepolitikk skal være tydelig og utøvelsen skal bygges på god dialog mellom kommunen, bevillingshavere og kontrollører.
- d. Å ta hensyn til barn og unge under 18 år.

2. Opplysninger om lønns- og arbeidsvilkår

Hamar kommune forutsetter at skjenkesteder i kommunen gir sine ansatte minimum allmenngjort minstelønn og arbeidsavtaler.

Ved søknad om skjenkebevilling, skal bevillingssøker bli informert om at kommunen forutsetter at alle ansatte hos bevillingshaver minimum skal motta allmenngjort minstelønn, og at arbeidsmiljøloven og annet regelverk overholdes.

3. Veiledning av og dialog med bransjen

For å sikre at drivere og ansatte på skjenkesteder har tilfredsstillende kunnskap om alkoholloven tilbyr kommunen veiledning på søknadstidspunkt og i løpende drift for å bidra til kompetanseheving blant bevillingshavere og deres ansatte.

Dette gjør at utfordringer kan identifiseres slik at bevillingssøkere og drivere kan gjøre nødvendige justeringer for å sikre trygg og forsvarlig drift. Veiledningene skal bl.a. legge til rette for en felles forståelse av skjenkeutfordringer. Veiledningene skal bidra til å forhindre etablering av virksomheter preget av useriøs drift.

Veiledning og dialog er en sentral del av kommunens kontrollstrategi, og skal anvendes ved ordinære kontroller. Kontrollørene skal gi informasjon og veiledning om lover og regelverk, samt konsekvenser ved brudd på disse.

4. Tildeling av salgs- og skjenkebevillinger

a. Det kan gis følgende salgs- og skjenkebevillinger i kommunen:

- Faste salgs- og skjenkebevillinger.
- Bevilling for en bestemt del av året.
- Bevilling for enkeltanledninger.
- Ambulerende skjenkebevillinger for sluttet selskap.

b. Bevillingsperiode for faste salgs- og skjenkebevillinger

- Bevilling for faste salgs- og skjenkebevillinger kan gis for 4 år av gangen, men opphører senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

- Bevillinger som utløper 30. september 2020 forlenges automatisk for perioden fram til 30. september 2024.
- Bevillingsmyndighet (Hamar kommune) kan til enhver tid trekke tilbake en tildelt bevilling eller kreve at det fremmes ny søknad ved:
 - Manglende oppfyllelse av lovens vandelskrav.
 - Manglende oppfølging av skatte- og avgifts- og regnskapsforpliktelser
 - Gjentakende – dvs tre eller flere prikkmerknader i bevillingsperioden - ihht alkoholforskriften.
 - Andre forhold som reiser tvil om bevillingshavers egnethet.

5. Salgsbevillinger

Kommunen gir salgsbevilling for

- Alkoholholdig drikk gruppe 1¹
- Alkoholholdig drikk gruppe 1, 2² og 3³ til Vinmonopolet.

Salgsstedene skal ha god informasjon om aldersgrense og legitimasjonsplikt ved kjøp av alkohol.

6. Skjenkebevillinger

- Kommunen gir skjenkebevilling for følgende drikkevarer:
 - Alkoholholdig drikk gruppe 1
 - Alkoholholdig drikk gruppe 1, 2.
 - Alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3.
- Det skal normalt ikke gis skjenkebevilling til serveringssteder som er lokalisert i typiske boligområder dersom disse kommer i for stor konflikt med tilliggende boliger.
- For serveringssteder lokalisert inne i idrettsanlegg er det ikke tillatt å skjenke alkohol 3 timer før, under og 1 time etter idrettsarrangement. Det kan gjøres unntak fra forbudet i forbindelse med større internasjonale mesterskap. Det skal likevel ikke gis tillatelse til å skjenke eller konsumere alkohol i samme lokale som idrettsarrangementet pågår eller i vrimlearealer/fellesområder. Det gis ikke skjenkebevilling i tilknytning til familiearrangementer og andre arrangementer hvor barn og unge er målgruppe.
- Skjenkebevillinger kan gis til konsepter som har en naturlig sammenheng med bruk av alkohol, som for eksempel serveringssteder, utesteder og kulturarrangementer. Det gis ikke faste bevillinger til arenaer som ikke har en slik naturlig sammenheng med bruk av alkohol. Det vil blant annet omfatte detaljhandel, fellesområder i kjøpesentre, bibliotek og kantiner.

Det åpnes også for å gi skjenkebevilling til frisører, velværetilbud og lignende, hvor barn og unge ikke er en del av målgruppen og hvor eksponeringen og omsetningen av alkohol er begrenset. Slik skjenkebevilling kan kun gis for alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent alkohol (gruppe 1 og 2).

Uteområder knyttet til typiske skjenkesteder skal være tydelig avgrenset jfr. Alkohollovforskriften.

Det gis ikke skjenkebevilling til bensinstasjoner, kiosker og gatekjøkken.

¹ Drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol

² Drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol

³ Drikk som inneholder mellom 22 og 60 volumprosent alkohol

- e. Det stilles krav om tilstrekkelig vakthold, herunder dørvakt, for skjenkesteder hvor det etter en helhetlig vurdering er nødvendig for å sikre god kontroll ved skjenkestedet. I vurderingen vil særlig skjenkestedets størrelse, konsept, og oversiktighet i lokalet bli vektlagt. Dørvaktene skal ha gjennomgått opplæring og være godkjent av politiet.
- f. Brennevinsbevilling kan kun tildeles steder som har minimum 20 års aldersgrense. Kravet til aldersgrense gjelder ikke for typiske spisesteder. Når spisested endrer karakter (på kveld) fra restaurant til «bardrift» gjelder 20 års aldersgrense for brennevinsbevilling. Bevillingsmyndigheten avklarer aldersgrense på bakgrunn av skjenkestedets konsept på søknadstidspunktet.
- g. Hvert salgssted og skjenkested skal ha internkontrollsystem som er tilpasset stedets driftskonsept. Bevillingsmyndigheten skal kontrollere at det enkelt salgssted og skjenkested har et tilfredsstillende internkontrollsystem med bl.a.
- Bevillingshaver og organisasjonsnummer
 - Oversikt over hvordan virksomheten er organisert og hvem som innehar funksjon som styrer og stedfortreder for salgs- eller skjenkebevillingen, samt kontaktinformasjon for disse.
 - Oversikt over krav i bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven som gjelder for virksomheten.
 - Rutiner for opplæring av ansatte.
 - Risikokartlegging ift. stedets driftskonsept og utforming, samt en beskrivelse av forebyggende tiltak.
 - Rutiner for avvikshåndtering.
 - Hvordan virksomheten følger opp kommunens intensjon om minimum allmenngjort minstelønn og arbeidsavtaler.

Internkontrollsystemet skal framlegges ved besøk av kommunens kontrollører.

- h. Det er et vilkår for å få skjenkebevilling at styrer og stedfortreder fremviser dokumentasjon på at de har bestått e-læringskurs. i ansvarlig vertskap; <https://ansvarligvertskap.helsedirektoratet.no/client/default.aspx?CAID=331280&ChangedCourse=true>. Dette inkluderer også enkeltanledninger hvor dette gis til større arrangementer som festivaler m.v. Bevillingsmyndigheten kan gjøre unntak fra vilkåret for virksomheten hvor alkoholomsetning utgjør en mindre del av virksomheten.

7. Salgs- og skjenketider

Skjenke- og salgstider for alkohol følger av egne forskrifter for kommunen.

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2020-06-24-1535?q=FORSKRIFT%20FOR%20%C3%85PNINGSTIDER%20FOR%20SERVERINGSSTEDER>

8. Delegering, saksbehandling mv

- a. Kommunestyrets delegeringer etter alkoholloven fremgår av kommunens generelle delegeringsreglement.
- b. For nye etableringer må det legges fram godkjente byggetegninger før søknaden blir behandlet. Gjennomførte investeringer gir ikke rett til å få innvilget søknad om skjenkebevilling.
- c. Behandlingstid for saker om brudd på alkoholloven skal være innenfor 45 dager.

9. Gebyr for salg og skjenking

- a. For faste bevilninger og enkeltanledninger beregnes det årlig et gebyr for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk. Beregningsgrunnlagt mv, er nærmere regulert i alkoholforskriften kap. 6 og kommunens gebyrregulativ.

Bevillingshaver plikter å sende inn oppgave over faktisk mengde omsatt alkohol. Oppgaven skal være bekreftet fra bryggeri/grossist/importør eller annen med salgs- eller engrosbevilling etter alkoholloven. Oppgaven skal i tillegg være bekreftet av virksomhetens revisor eller ekstern regnskapsfører.

- b. For ambulerende bevilninger er det fastsatt et fast gebyr. Gebyrsatsen fremgår av kommunens gebyrregulativ.

Gebyret for salg og skjenking skal dekke kommunens utgifter til saksbehandling, kontroll av bevillingshaverne og kommunes øvrige arbeid rettet mot alkohollovgivning, forskrifter og bestemmelser.

10. Gjennomføring av kunnskapsprøven etter alkoholloven

Hamar kommune avholder kunnskapsprøve etter alkoholloven for styrere og stedfortredere. Prøven arrangeres på torsdager to ganger i måneden med unntak av juli og august hvor det avholdes kun én prøve. Nærmere informasjon finnes på kommunens hjemmeside.

<https://www.hamar.kommune.no/category1995.html>

11. Samarbeid mellom salg og skjenkesteder og bevillingsmyndighet (kommunen)

Samarbeid 1

Kommunen innkaller årlig salg- og skjenkenæringen til en fagdag hvor kommunen sammen med næringen, politiet, SLT-koordinator og kontrollører m.fl. utveksler erfaringer og faglige synspunkter i den hensikt å bidra til:

- ansvarlig og forutsigbar alkoholhåndtering
- gode, trygge møtesteder for befolkningen
- å redusere skadevirkninger ved bruk av alkohol, herunder rusrelatert kriminalitet, skader og ulykker i lokalmiljøet
- forutsigbare vilkår for salgs- og skjenkenæringen
- større forståelse av skjenkebestemmelsene
- økt trivsel for gjester og ansatte på utesteder
- bidra i det holdningsskapende arbeidet knyttet til ungdom og rusmidler

Samarbeidet skal ha særskilt fokus på barn og unge, herunder tiltak for å hindre langing og skjenking av alkohol til mindreårige.

Det er et vilkår for å inneha bevilling at bevillingshaver deltar på årlige møter med bevillingsmyndighet (kommunen) Samarbeidsforum for salg og skjenking av alkohol. Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket fører til tildeling av én prikk.

Samarbeid 2

I tillegg inviterer kommunen minimum en gang pr år (mellom fagdagene) til et erfaringsmøte med politiet og kontrollører m.fl. Hensikten med møtet skal være

- oppfølging fra fagdagene
- situasjonsrapportering
- vurdere utfordringer som har årsakssammenheng med skjenkebevillinger
- vurdere erfaringer med utvidet skjenketid

- vurdere aktuelle tiltak

12. Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

I henhold til alkoholforskriften § 9-4 skal salgs- og skjenkekontroll særlig omfatte salgs- og skjenketider, aldersgrensebestemmelser, samt at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler.

Administrasjonen skal ta imot rapportene fra kontrollørene, og avgjøre hvorvidt det er grunnlag for å reagere. Tildeling av prikker iht. alkoholforskriften § 10-3, herunder inndragning, avgjøres av kommunedirektøren eller av den kommunedirektøren gir myndighet ihht til kommunens delegasjonsreglement.

For nærmere konkretisering av overtredelser som gir tildeling av prikker henvises det til alkoholforskriften §10 – 1 til 10 – 6.

<https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/alkoholforskriften-med-kommentarer/kapittel-10-inndragning-av-salgs-og-skjenkebevillinger#%C2%A7-10-3>.

13. Vandelsvurderinger

Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderligandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen, jf alkoholloven § 1-7. Videre må styrer og stedfortreder ha utvist uklanderligandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivningen som har sammenheng med alkohollovens formål, jf lovens § 1-7 c fjerde ledd.

Hvorvidt vandelskravet er oppfylt inngår i bevillingsmyndighetens forvaltningsskjønn og beror på en konkret vurdering. Hamar kommune legger følgende føringer til grunn for skjønnsutøvelsen:

- 13.1 Før ny skjenke- eller salgsbevilling innvilges skal det innhentes vandelsvurdering fra politiet og skatte- og avgiftsmyndighetene. Vandelsvurdering kan etter en konkret vurdering innhentes fra Tollvesenet. Vandelsvurdering kan utelates dersom man tidligere har foretatt slik vurdering av virksomheten og personer som omfattes av vandelskravet, og ny vurdering ikke anses som nødvendig.
- 13.2 Vandelskravet ses i sammenheng med alkohollovens formål som er å redusere de samfunnsmessige og individuelle skader alkoholbruk kan innebære, samt å bekjempe økonomisk kriminalitet. I vurderingen vektlegges lovbruddets grovhet, alder, utvist skyld og hvorvidt det foreligger gjentakelser eller flere overtredelser. Det vil bli vektlagt om forholdet er utført i ruspåvirket tilstand eller har tilknytning til næring.
- 13.3 Forsettlig eller grovt uaktsomme overtredelser av skatte-, avgifts-, og regnskapslovgivningen, herunder toll- og særavgiftslovgivningen, og er klassifisert som forbrytelser, medfører normalt at vandelskravet ikke er oppfylt. Det samme gjelder uaktsomme overtredelser av vesentlig omfang, enten overtredelsen er klassifisert som forbrytelse eller forseelse.
- 13.4 I saker hvor det foreligger skatte- og avgiftsrestanser av betydning vil vandelskravet ikke være oppfylt med mindre det dokumenteres at det er inngått skriftlig betalingsavtale med skatte- og avgiftsmyndigheten, og at denne er overholdt.
- 13.5 Overtredelser av narkotikalovgivningen medfører normalt at vandelskravet ikke er oppfylt.

- 13.6 Andre overtredelser av alkohollovgivningen og annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål og som er klassifisert som forbrytelser, herunder forbrytelser mot liv, legeme og helse, medfører normalt at vandelskravet ikke er oppfylt.
- 13.7 Forseelser, herunder forstyrrelse av den alminnelige fred og orden mv, vil normalt medføre at vandelskravet ikke er oppfylt dersom forholdet ligger mindre enn 3 år tilbake i tid.
- 13.8 Promillekjøring medfører normalt at vandelskravet ikke er oppfylt.
- 13.9 Med unntak av narkotikaforbrytelser, vil det normalt ikke bli lagt vekt på forhold som ligger mer enn fem år tilbake i tid, med mindre det dreier seg om grove overtredelser av lovgivningen. Mindre alvorlige overtredelse og forhold som ligger mer enn 5 år tilbake i tid, vil etter en helhetsvurdering også kunne bli vektlagt dersom det dreier seg om flere overtredelser eller gjentakelser. Det tas ikke hensyn til forhold som er mer enn 10 år gamle.
- 13.10 I saker som ikke er endelig avgjort av forvaltningen eller domstolen kan bevilling etter en konkret vurdering innvilges for en periode inntil avgjørelse i saken forventes å foreligge.

Opplistingen over er ikke uttømmende.